

Ny Tantara Miafina ao Ambadik'ny Andininy Faha-40 — Isa Faha-27

Ezekiela Nomery Valo

Jeff Pippenger

2026-08-17

Misy andinin-teny miisa ‘telo ambin’ny folo’ momba ny daty ao amin’ny bokin’i Ezeikiela; enina no miresaka an’i Jerosalema, enina no miresaka an’i Egipta, ary iray an’i Tyro. Ireo andinin-teny rehetra ireo dia apetraka ao anatin’ny tontolon’ny fikomiana, izay asehon’ny isa ‘telo ambin’ny folo’ ho tandindona. Tamin’ny taona taorian’ny nahafatesan’ny vadin’i Ezeikiela noho ny lalan-dra tapaka, izay nanamarika ny fiandohan’ny fahirano fahatelo, dia nandidiana an’i Ezeikiela hiteny hanohitra an’i Egipta, ka nilaza fa ho lao mandritra ny efa-polo taona izany.

Ary hataoko lao ny tany Egipta eo afovoan’ny tany lao, ary ny tanànany eo amin’ny tanàna rava dia ho lao mandritra ny efa-polo taona; ary haeliko any amin’ny firenena ny Egyptiana, sady hararitako any amin’ny tany samy hafa izy. Kanefa izao no lazain’i Jehovah Tompo: Amin’ny faran’ny efa-polo taona dia hangoniko ny Egyptiana hiala amin’ny firenena izay nielezany; ary haveriko ny fahababoan’i Egipta ka hampodiko ho any amin’ny tany Patrosa, dia any amin’ny tanin’ny fonenany; ary ho fanjakana iva any izy. Ezeikiela 29:12–14.

Nanomboka tamin’ny 588 tal. J.K. ny fahirano, ary herintaona tatỳ aoriana, tamin’ny 587 tal. J.K., dia nandidiana an’i Ezeikiela hiteny. Ao amin’ny andininy faha-17, ny taona 571 tal. J.K. no manondro fa hatolotra an’i Babylona i Egipta ho valin’ny fanompoana natao. Milaza ireo mpandinika ny fotoana ara-Baiboly fa ny 567 tal. J.K. ka hatramin’ny 527 tal. J.K. no fe-potoana efa-polo taona voalaza ao amin’ireo andininy, ary hatramin’ny hafatra voalohan’ny fitsarana nambara tamin’ny 587 tal. J.K. ka hatramin’ny fanambarana ao amin’ny andininy faha-17 tamin’ny 571 tal. J.K. fa nomen’ny Tompo teo an-tanan’i Nebokadnezara i Egipta, dia ahitana fe-potoana “fito ambin’ny folo taona” isika.

Ny tafik’i Nebokadnezara dia niady tamin’i Tyro tamin’ny fampielezan-kevitra lava sy sarotra (naharitra teo amin’ny 13 taona teo ho eo ny fahirano, eo amin’ny 586–573 tal. J.K.). Niasa mafy indrindra ny miaramila (sola ny loha rehetra ary voakiky ka niboridana ny soroka rehetra noho ny fitondrana entana), nefa tsy nahazo karama na babo manan-danja avy tamin’i Tyro mihitsy izy ireo. Noho izany asa tsy nitondra tombombarotra izany, dia tapa-kevitra Andriamanitra hanome an’i Egipta ho an’i Nebokadnezara ho tambin-karama (“karama”) noho ny asa nataon’ny tafiny namely an’i Tyro.

Ary amin’izany trano izany ihany no mitoera, ka mihinàna sy misotroa izay omen’izy ireo; fa ny mpiasa dia mendrika ny karamany. Aza mifindrafindra trano. Lioka 10:7.

Koa i Nebokadnezara no naka an’i Tyro aloha, ary nony afaka ny fahirano naharitra telo ambin’ny folo taona dia nomena azy i Egipta. Talohan’ny nakany an’i Tyro, dia efa nalainy i Jerosalema tamin’ny 586 tal. J.K.; avy eo dia nahatanteraka fahirano naharitra telo ambin’ny folo taona tamin’i

Tyro izy, ary taorian'izany dia i Egipta indray. Jerosalema dia nalaina tamin'ny 586 tal. J.K., ary ny fahirano an'i Tyro dia nanomboka tamin'ny 586 tal. J.K. ka naharitra hatramin'ny 573 tal. J.K. Ny isa telo ambin'ny folo dia mifandray amin'i Etazonia.

Mampahafantatra antsika i Rahavavy White fa i Jerosalema ao amin'ny bokin'i Ezekiela dia maneho ny fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito ao Laodikia, ary Nebokadnezara, mpanjakan'ny avaratra, dia maneho ny fahefan'ny papa amin'ny andro farany. Ao amin'ilay fanoharana ara-tantara ao amin'ny toko fahasivy amby roapolo, ireo mpandroba ny firenenao amin'ny andro farany, izay maneho an'i Roma papaly, dia mandresy fahefana telo ao amin'ilay toko. Voalohany dia alainy i Jerosalema, avy eo i Tyro, ary farany i Egipta.

Ny fitsarana dia manomboka amin'ny tranon'Andriamanitra, ary ny tandroky ny Protestanta any Etazonia no resena aloha mialoha ny lalàn'ny Alahady. Ny tandroky ny Protestanta nihemotra tamin'ny finoana any Etazonia dia ahitana ny fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito Laodikia, izay misolo tena ny vahoakan'ny fanekena “taloha” izay nodiavina fotsiny, tahaka an'i Isiraely fahiny tamin'ny taona 34 sy ny Protestanta tamin'ny 1844. Ny fandalovana ireo vahoakan'Andriamanitra teo ambanin'ilay fanekena taloha ireo tamin'ny 34 sy 1844 dia samy aseho ao amin'ny tantara ara-paminaniana momba ilay faminaniana roa arivo sy telonjato taona ao amin'ny Daniela 8:14. Ny fitsarana dia manomboka amin'ny tranon'Andriamanitra, ary ny tandroky ny Protestanta dia tsaraina mialoha ny tandroky ny Repoblikanisma.

Fa tonga ny fotoana izay tsy maintsy hanombohan'ny fitsarana amin'ny tranon'Andriamanitra; ary raha amintsika no anombohany aloha, hanao ahoana re ny hiafaran'izay tsy manaiky ny filazantsaran'Andriamanitra? 1 Petera 4:17.

Ny firesahana voalohany momba ny fitsarana an'i Egipta dia hita ao amin'ny andininy voalohany amin'ny toko fahasivy amby roapolo, ary ny daty farany voalaza mifandray amin'i Egipta ao amin'i Ezekiela dia ao amin'ny andininy “fito ambin'ny folo” amin'io toko io ihany. Io toko io dia manondro fa i Roma maoderina dia mandresy voalohany ny tandroky ny Protestanta ary avy eo i Tyro, izay maneho ny tandroky ny Repoblikanisma, izay ho resena amin'ny lalàn'ny Alahady ho avy tsy ho ela. Rehefa resin'i Nebokadnezara amin'ny fotoanan'ny lalàn'ny Alahady i Tyro (Etazonia), dia atolotra eo an-tanany koa i Egipta. Amin'izay fotoana izay no sitrana ny ratra mahafatin'ny fahefam-papa. Tsy vitan'ny hoe sitrana amin'izany fotoana izany ny ratra mahafatin'ny fahefam-papa, fa ampahafantarin'i Ezekiela antsika koa fa izany dia mitranga mandritra ny vanim-potoanan'ny ranonorana farany.

Amin'izany andro izany no hampaniriko ny tandrokan'ny taranak'Isiraely, ary homeko anao ny fanokafana ny vava eo afovoan'izy ireo; dia ho fantany fa Izaho no Jehovah. Ezekiela 29:21.

Jakoba sy Isiraely

I Isaia dia manambara fa i Isiraely dia mamony, mamelana, ary mameno ny tany rehetra amin'ny voa. Ny ranonorana no mitondra ny dingana telo, dia ny famony, ny famelana ary ny famoaham-boa; ary araka an'i Isaia, ny ranonorana farany dia tonga rehefa voasakana ny “rivotra

mahery.” Manampy izany izy amin’ny filazana fa, mandritra ny vanim-potoanan’ny famony sy ny famelana ary ny famoaham-boa, dia hodiovana ny fahotan’i Jakoba; ary ny teny hebreo nadika hoe “hodiovana” dia midika hoe voavela heloka tamin’ny fanavotana.

Amin’ny fepetra no hitsaranao azy, raha maniry izy; ny rivotra masiaka avy aminy dia sakanany amin’ny andro isehoan’ny rivotra avy any atsinanana. Koa amin’izany no hanadiovana ny helok’i Jakoba; ary izao no vokatra rehetra amin’ny fanesorana ny fahotany: raha ataony ho tahaka ny vato tsaoka torotoro ny vato rehetra amin’ny alitara, dia tsy haharitra intsony ny ala masina sy ny sarin-javatra voasokitra. Isaia 27:8, 9

Rehefa voafehy ireo rivotra efatra (ilay rivotrany masiaka) amin’ny ady sy fifandirana, dia manomboka ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra arivo sy efa-polo sy efatra, ary amin’ny farany dia sarahina ny hendry sy ny ratsy fanahy ao amin’ny Advantisma, ary izany rehetra izany dia tanterahina amin’ny “andron’ny rivotra avy any atsinanana.” Ny fotoan’ny fanisiana tombo-kase dia nanomboka tamin’ny famafazana tamin’ny 9/11 ary mifarana amin’ny firosahana feno amin’ny lalàn’ny Alahady, rehefa feno voa aman-karena ny tany amin’izany. Ny fotoan’ny fanisiana tombo-kase dia fanadiovana sy fanesorana tsikelikely mifanaraka amin’ny Malakia toko fahatelo. Fa ao anatin’ilay fe-potoana fito ambin’ny folo taona asehon’ny daty fanombohana sy famaranana ao amin’ny Ezekiela toko fahasivy amby roapolo, no anatanterahana ny fandresena ny fanjakana fahenina amin’ny faminanian’ny Baiboly, izay asehon’i Jerosalema, tandindon’ny tandroka-n’ny Protestantisma—dia ny fiangonana, sy Tyro, tandindon’ny tandroka na ny Repoblikanisma—dia ny fanjakana. Fotoana fohy taorian’ny fiaharan’ilay fahirano naharitra telo ambin’ny folo taona an’i Tyro dia miseho ny fandresena ny fanjakana fahafito misy mpanjaka folo, izay asehon’i Egypta. Ireo fandresena telo an’i Jerosalema sy Tyro ary Egypta dia mitranga rehefa mitsimoka “ny tandroky ny taranak’Isiraely”, ary omena fisokafan’ny vava.

Samy mifarana amin’ny lalàn’ny Alahady ny fahanginan’ny mpisorona Ezekiela sy ny mpisorona Zakaria, rehefa samy miteny ny Etazonia sy ny borikin’i Balama. Omen’ny Tompo ny taranak’i Isiraely ny “fisokafan’ny vava” amin’ny lalàn’ny Alahady. Efa voadio tamin’izay ny fahotan’i Jakoba ary novàna ho taranak’i Isiraely ny anarany. Ny hafatra toriny dia asehon’ilay vavolombelona fahatelo amin’ny fahanginana ara-paminaniana izay soloin’i Daniela tena, izay omena ny hafatry ny Daniela toko faha-11 amin’izay, izay koa no fahitan’i Habakoka izay amin’izay “miteny ka tsy mandainga.” Ezekiela sy Zakaria ary Daniela dia mifanaraka amin’ny fanambaràna ny antso mafy ataon’ny anjely fahatelo, tahaka izany koa Jeremia ao amin’ny toko faha-15 izay ampanantenaina ho vavan’Andriamanitra raha miverina avy amin’ilay fahadisoam-panantenana voalohany izy.

Nahoana ny fanaintainako no maharitra mandrakariva, ary ny feriko no tsy azo sitranina, ka mandà tsy ho sitrana? Ho tahaka ny mpandainga amiko va Hianao, sy ho tahaka ny rano izay ritra? Koa izao no lazain’i Jehovah: Raha miverina ianao, dia hampodiako indray, ka hijoro eo anatrehako ianao; ary raha avahanao ny zava-tsarobidy amin’ny zava-poana, dia ho tahaka ny vavako ianao; aoka izy ireo no hiverina aminao, fa ianao kosa aza miverina aminy. Jeremia 15:18, 19.

Jesosy dia maneho ny farany amin'ny alalan'ny fiandohana, ary tamin'ny 9/11 ny famafazana dia nampamokatra tsiry, ka nanomboka nitombo ny zavamanirin'i Jakoba; ary amin'ny farany, rehefa voadio ny helok'i Jakoba, dia hiteny ny tranon'ny Isiraely. Ny fitsiriana tamin'ny 9/11 izay notanterahin'ny orana dia manondro fitsiriana iray amin'ny faran'ny fotoan'ny fanombohana toambo-kase, rehefa mitsiry ny "tandroka" an'ny tranon'ny Isiraely, eo amin'ilay toerana indrindra izay andresen'i Nebokadnezara ny tandroky ny Protestantisma mpivadi-pinoana sy ny Repoblikanisma.

Amin'izany fotoana izany dia ampitahaina ny maha-samihafa ny tandroka sandokan'ny Fivavahana Protestanta sy ny tandroka marina amin'ny Fivavahana Protestanta, araka ny tandindon'ny tehin'i Arona izay namony, miavaka amin'ireo tehin'ny hafa an'ireo firenen'Isiraely. Ireo daty roa ao amin'ny toka fahasivy amby roapolon'i Ezekiela dia manondro ny tantaran'ny fanandratana ny fanevan'ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina amin'ilay lalàna Alahady ho avy tsy ho ela.

Ny fizotry ny fipoirana tsimoka, ny famony ary ny famenoana ny tany amin'ny voa dia nanomboka tamin'ny famafazana ny ranonorana farany tamin'ny 9/11, tahaka ny nanombohan'ny vanim-potoanan'ny Pentekosta tamin'ny nitsokan'i Kristy rano mitete vitsivitsy tamin'ny mpianany, izay nitarika ho amin'ny Pentekosta tamin'ny fotoana nitrangan'ny fandatsahana feno. Ny fipoirana tsimoka tamin'ny 9/11, teo am-piandohan'ny fanadiovana an'i Jakoba (ilay mpisolo toerana), izay fotoan'ny fanisiana toambo-kase, dia naneho mialoha ny fipoirana tsimokan'ny taranak'Isiraely (ilay mpandresy) tamin'ny lalàn'ny Alahady. Ny fipoirana tsimoka amin'ny farany dia manamarika fanavahana eo amin'ny vahoakan'ny fanekena teo aloha sy ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina, tahaka ny nanaovan'ny fandatsahana afo teo an-Tendrombohitra Karmela fanavahana teo amin'i Elia mpaminany sy ireo mpaminanin'i Bala. Izany fanavahana izany dia asehon'ny antokon'olona iray izay, araka ny faminaniana, menatra noho ny hafatra sandoka momba ny fiadanana sy filaminana, ary ny antoko iray kosa dia, araka ny faminaniana, faly, ary tsy ho menatra mandrakizay izy ireo.

Ny Daty Enina an'i Egypta

Ezeikiela dia manondro daty efatra hafa mifandray amin'i Egypta, ary ny roa amin'ireo daty ireo dia manamarika ny taona fahiraika ambin'ny folo, ary ny roa hafa kosa dia manamarika ny taona faharoa ambin'ny folo tamin'ny fahababoana.

Ny Fahirano tamin'ny Taona Fahiraika ambin'ny Folo

Ary tamin'ny taona fahiraika ambin'ny folo, tamin'ny volana voalohany, tamin'ny andro fahafito amin'ny volana, dia tonga tamiko ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Ry zanak'olona, efa notorotoroiko ny sandrin'i Farao, mpanjakan'i Egypta; ary, indro, tsy hofehezina mba ho sitrana izany, na hofonosina fehy mba hamehezana azy, mba hampahery azy hihazona ny sabatra. Ezeikiela 30:20, 21

Ary izao no niseho tamin'ny taona fahiraika ambin'ny folo, tamin'ny volana fahatelo, tamin'ny andro voalohany amin'ny volana, fa tonga tamiko ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Ry

zanak'olona, mitenena amin'i Farao, mpanjakan'i Egipta, sy amin'ny vahoakany betsaka hoe: Iza no itovianao amin'ny fahalehibiazanao? Ezekiela 31:1, 2.

Tamin'ny taona fahiraika ambin'ny folo tamin'ny fahababoana, ny sandrin'i Egipta sy i Farao dia torotoro ao amin'ny toko faha-telopolo, ary ny sandrin'i Babylona kosa hamafisina. Tamin'ny taona fahiraika ambin'ny folo, ao amin'ny toko faha-iraika amby telopolo, dia aseho ny fahalavoan'i Egipta sy ny fiantraikany eo amin'izao tontolo izao.

Ny Taona Faharoa ambin'ny folo sy ny Fianjeran'i Jerosalema

Anga dezy roa ao amin'ny taona faharoa ambin'ny folo dia hita ao amin'ny Ezekiela roa amby telopolo.

Ary tamin'ny taona faharoa ambin'ny folo, tamin'ny volana faharoa ambin'ny folo, tamin'ny andro voalohan'ny volana, dia tonga tamiko ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Ry zanak'olona, manaova hira fisaonana ny amin'i Farao, mpanjakan'i Egipta, ka lazao aminy hoe: Tahaka ny liona tanora eo amin'ny firenena ianao, nefa tahaka ny trozona any an-dranomasina kosa ianao; ary nivoaka tamin'ny reniranoo ianao ka nampisavorovoro ny rano tamin'ny tongotrao ary nandoto ny reniranony. Iza no lazain'i Jehovah Tompo: Koa hafahako eo amboninao ny haratoko miaraka amin'ny fiangonan'ny vahoaka maro; ary hampakarin'izy ireo ao amin'ny haratoko ianao. Ezekiela 32:1–3.

Ary tamin'ny taona faharoa ambin'ny folo, tamin'ny andro fahadimy ambin'ny folo amin'ny volana, dia tonga tamiko ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Ry zanak'olona, midradradradrà noho ny hamaroan'i Egipta, ka ario midina izy mbamin'ny zanakavavin'ny firenena malaza ho any amin'ny faran'ny tany ambany, miaraka amin'izay midina any an-davaka. Ezekiela 32:17, 18.

Farao sy ny Vahoakany Marobe

Ao amin'ny faminaniahana momba an'i Egipta ao amin'ny toko fahatelopolo amby iray, dia milaza izao ireo andininy farany:

Nampihorohoro ny firenena Aho tamin'ny feon'ny fahalavoany, raha nampidiniko ho any amin'ny helo izy mbamin'izay midina any an-davaka; ary ny hazo rehetra tao Edena, ny voafidy sy tsara indrindra tao Libanona, dia izay rehetra misotro rano, no hampiononina any amin'ny faritra ambanin'ny tany. Izy koa niara-nidina taminy ho any amin'ny helo, ho any amin'ireo voavono tamin'ny sabatra; ary ireo izay sandriny, izay nonina teo ambanin'ny aloky ny tenany teo afovoan'ny jentilisa. Iza moa no tahaka anao amin'izany voninahitra sy fahalehibeazana izany eo amin'ny hazo tao Edena? Kanefa hampidinina miaraka amin'ny hazo tao Edena ho any amin'ny faritra ambanin'ny tany ianao; handry eo afovoan'ny tsy mifora miaraka amin'ireo voavono tamin'ny sabatra ianao. Ity no Farao sy ny hamaroany rehetra, hoy Jehovah Tompo. Ezekiela 31:16–18.

Ao amin'ny faminaniahana momba an'i Egipta ao amin'ny toko faharoa amby telopolo, ireo andininy farany dia mamerina sy manitatra izay voalaza ao amin'ny toko fahatelo amby telopolo, ary ahitana fanambarana famaranana mitovy ihany koa.

Fa ny fampitahorako no napetrako teo amin'ny tanin'ny velona; ary izy dia hapetraka eo afovoan'ny tsy voafora miaraka amin'izay voavono tamin'ny sabatra, dia Farao mbamin'ny vahoakany rehetra, hoy Jehovah Tompo. Ezekiela 32:32.

Ny Fito Ambin'ny Folo Taona ao amin'ny Toko Fahasivy amby Roapolo

Ny daty hita ao anatin'ilay fe-potoana fito ambin'ny folo taona aseho ao amin'ny toko fahasivy amby roapolo dia manondro an'i Nebokadnezara handresy an'i Egipta sy fe-potoana efapolo taona haharavan'i Egipta. Ny isa efapolo dia maneho ny efitra, tandindon'ireo arivo taona izay haharavan'ny tany.

Ary nijery ny tany aho, ka, indro, dia foana sy lao izy; ary ny lanitra, ka tsy nanana mazava. Nijery ny tendrombohitra aho, ka, indro, nihorohoro izy, ary ny havoana rehetra nihetsiketsika. Nijery aho, ka, indro, tsy nisy olona, ary ny voro-manidina rehetra teny amin'ny lanitra dia efa nandositra. Nijery aho, ka, indro, ny tany lonaka dia efitra, ary ny tanàna rehetra tao aminy dia rava teo anatrehan'i Jehovah sy noho ny firehetan'ny fahatezerany. Fa izao no nolazain'i Jehovah: Ho lao ny tany rehetra; kanefa tsy hanao fandranganana tanteraka Aho. Jeremia 4:23–27.

Amin'ny faran'ireo efapolo taona amin'ny fandravana an'i Ejipta ao amin'ny Ezekiela toko faha-sivy amby roapolo, dia aseho ny fitsanganan'ny ratsy fanahy amin'ny maty farany sy ny fandranganana azy ireo tanteraka.

Tahotra sy ny lavaka ary ny fandrika no mihatra aminao, ry mponina etỳ an-tany. Ary izao no hiseho: izay mandositra ny feon'ny tahotra dia ho latsaka ao an-davaka; ary izay miakatra avy ao afovoan'ny lavaka dia ho tratran'ny fandrika; fa misokatra ny varavarankely any amin'ny avo, ary mihorohoro ny fanorenan'ny tany. Torotoro tanteraka ny tany, rava tanteraka ny tany, mihozongozona indrindra ny tany. Hivembena ivỳ sy erỳ tahaka ny mamono ny tany, ary hafindra tahaka ny trano bongo; ary ny fahadisoany dia ho mavesatra eo aminy; ka ho lavo izy, ary tsy hitsangana intsony. Ary amin'izany andro izany dia hovalin'ny Tompo ny antokon'ireo any amin'ny avo izay any amin'ny avo, sy ny mpanjakan'ny tany etỳ ambonin'ny tany. Ary hangonina izy ireo, tahaka ny famoriana ny mpifatotra ao an-davaka, ary hihibohana ao an-tranomaizina izy, ary rehefa afaka andro maro dia hotsidihina izy. Isaia 24:17–22.

Ny hafatr'i Ezekiela, izay atambatry ny daty enina mifandray amin'i Egipta, dia mamantatra ny fandranganana faratampony an'ilay herin'ny dragona etỳ an-tany, izay manomboka amin'ilay lalàn'ny Alahady ho avy tsy ho ela ka mitohy hatramin'ny fandranganana farany ireo Egiptiana ratsy fanahy amin'ny faran'ny arivo taona.

Ao amin'ny fijoroana ho vavolombelon'ny faminiana, ny bibidia sy ny mpaminany sandoka dia tonga amin'ny farany ao amin'ny farihy afo, izay maneho ny Fiavian'i Kristy fanindroany; fa ny fandranganana amin'ny farihy afo mahazo ny herin'ilay dragona kosa dia amin'ny faran'ny arivo taona.

Ary nalaina ilay bibidia, ary niaraka taminy ilay mpaminany sandoka izay nanao fahagagana teo anatrehany, ka tamin'izany no namitahany izay efa nandray ny mariky ny bibidia sy izay

niankohoka teo anoloan'ny sariny. Ireo roa ireo dia natsipy velona tao amin'ny farihy afo mirehitra amin'ny solifara. Ary ny sisa dia novonoina tamin'ny sabatr'Ilay nitaingina ny soavaly, dia ilay sabatra izay nivoaka avy tamin'ny vavany; ary ny vorona rehetra dia voky tamin'ny nofony. Apokalypsy 19:20, 21.

Ny bibidia sy ny mpaminany sandoka dia miafara ara-paminaniana amin'ny fiverenan'i Kristy fanindroany, fa ny dragona kosa miatrika ny anjarany arivo taona aty aoriana amin'ny fiverenan'i Kristy fanintelony.

Ary nahita anjely nidina avy tany an-danitra aho, nitana ny fanalahidin'ny lavaka tsy hita noanoa sy rojo lehibe teny an-tànany. Dia nosamboriny ilay dragona, dia ilay menarana ela, izay devoly sy Satana, ka nofatorany arivo taona; ary natsipiny tao amin'ny lavaka tsy hita noanoa izy, dia nohidiany tao sy nasiany tombo-kase, mba tsy hamitahany ny firenena intsony mandra-pahatapitry ny arivo taona; ary rehefa afaka izany, dia tsy maintsy hovahana vetivety izy. Apokalypsy 20:1–3.

Ny Taona Fahiraika Ambin'ny Folo sy Faharoa Ambin'ny Folo

Ny vanim-potoana “fito ambin'ny folo” taona asehon'ireo daty roa ao amin'ny Ezekiela toko faha-roa-polo amby sivy dia nanomboka tamin'ny taona fahafolon'ny fahababoana ary nifarana tamin'ny taona fahafito amby roapolo. Ny hafatra ao amin'ny toko faha-telopolo sy faha-telo-polo amby iray dia nambara tamin'ny taona fahiraika ambin'ny folo, ary ireo daty roa aseho ao amin'ny toko faha-telo-polo amby roa dia nomena tamin'ny taona faharoa ambin'ny folo tamin'ny fahababoana. Ilay vanim-potoana fito ambin'ny folo taona izay nanomboka tamin'ny taona fahafolo, eo ho eo amin'ny fiandohan'ny fahirano an'i Jerosalema, dia narahin'ireo hafatra roa momba an'i Egipta tamin'ny taona fahiraika ambin'ny folo, araka ny aseho ao amin'ny toko faha-telopolo sy faha-telo-polo amby iray. Raha atambatra, ireo hafatra roa tamin'ny taona fahiraika ambin'ny folo dia maneho hafatra iray izay mialoha indrindra ny lalàn'ny Alahady. Ireo hafatra roa hafa momba an'i Egipta tamin'ny taona faharoa ambin'ny folo dia nitranga tamin'ny fotoana na fotoana fohy taorian'ny fandravana an'i Jerosalema tamin'ny 586/585 tal. J.K.

Ny hafatry ny fihavian'i Kristy dia torina ho ampahany amin'ny hafatry ny Antso amin'ny Mamatonalina, izay miova ho hafatry ny antso mafy amin'ny fotoanan'ny lalàn'ny Alahady. Hafatra roa momba an'i Egipta no torina alohan'ny lalàn'ny Alahady, ary hafatra roa momba an'i Egipta no torina amin'ny fotoana iorenan'ny lalàn'ny Alahady na vetivety aorian'izany. Ny fampitomboana indroa ireo hafatra omena ao anatin'io taona iray io, mandritra ny fahirano izay mifarana amin'ny fandravana an'i Jerosalema, sy ireo hafatra roa hafa amin'ny lalàn'ny Alahady, dia maneho mialoha ny hafatry ny anjely faharoa, izay ahitana fampitomboana indroa mandrakariva.

Ny hafatra faharoa dia arahina mandrakariva amin'ny hafatra fahatelo.

“Amin'ny penina sy ny feo no tokony hanambarantsika mafy ny filazana, amin'ny fanehoana ny filaharany sy ny fampiharana ireo faminaniana izay mitondra antsika ho amin'ny hafatry ny anjely fahatelo. Tsy hisy ny fahatelo raha tsy eo ny voalohany sy ny faharoa. Ireo hafatra ireo no tokony homena antsika ho an'izao tontolo izao amin'ny alalan'ny boky sy soratra avoaka,

ary amin'ny lahateny, ka aseho eo amin'ny tsipiky ny tantara ara-paminaniana ireo zavatra efa nisy sy ireo zavatra mbola ho avy.” Selected Messages, boky 2, 104, 105.

Amin'ny hafatra fahatelo no mikatona ny varavarana amin'ny fahasoavana. Mikatona ho an'i Etazonia ny fotoam-pahasoavana amin'ny lalàn'ny Alahady, ary mikatona ho an'izao tontolo izao ny fotoam-pahasoavana rehefa mitsangana Mikaela. Ireo varavarana mikatona roa ireo dia samy maneho hafatra fahatelo, izay hatrany no ialohavan'ny hafatra faharoa, ary io hafatra faharoa io dia hafatra manana lafiny roa mandrakariva.

Ny fanomezam-pahefana ny anjely faharoa dia tanteraka rehefa ampiarahina aminy ny hafatry ny Antso Amin'ny Miasakalina. Ireo hafatra roa nambara tamin'ny taranak'olombelona, araka ny asehon'ny fanambaran'i Ezeikiela momba an'i Egipta ao amin'ny toka faha-telopolo sy faha-iraka amby telopolo, dia manondro ny fotoana ihaonan'ny hafatry ny Antso Amin'ny Miasakalina amin'ny anjely faharoa; ary ireo hafatra roa ao amin'ny toka faha-roa amby telopolo kosa no manondro ny fanomezam-pahefana ny anjely fahatelo ao amin'ny antso mafy.

Ny kodiaran'i Ezeikiela momba ny fifaneraseran-javatra sarotra eo amin'ny zava-mitranga maha-olona dia manondro ny fampitandremana farany ho an'ny olombelona, izay fampitandreman'ny anjely fahatelo, ary ny anjely fahatelo dia voaforon'ny fampitandreman'ny anjely voalohany sy faharoa. Ny Antso amin'ny Miasakalina alohan'ny lalàna alahady sy ny antso mafy aorian'ny lalàna alahady dia asehon'ireo daty efatra ao amin'i Ezeikiela, izay latsaka ao anatin'ireo taona “fito ambin'ny folo” an'ireo daty alpha sy omega ao amin'ny toka faha-roa-polo sy sivy, izay mifandrindra amin'ny tantara mifafina ao amin'ny Daniela iraka ambin'ny folo andininy faha-efapolo, araka ny aseho ao amin'ny andininy faha-iraka ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-enina ambin'ny folo ao amin'io toka io ihany.

Ao amin'ny toka fahafolon'i Daniela, dia natao moana i Daniela, tahaka an'i Ezeikiela. Ny fahamoanan'i Daniela dia nentina teo afovoan'ny fikasihana telo; ny fikasihana voalohany sy fahatelo dia avy tamin'ily anjely Gabriela, ary ny fikasihana teo afovoany dia ny fikasihana'i Kristy. I Daniela, tahaka an'i Petera teo anelanelan'i Kaisaria-Filipo sy ny hazo fijaliana, dia eo afovoany. Teo afovoany i Petera dia nahita an'i Kristy nomem-boninahitra, tahaka izay nataon'i Daniela tao amin'ny toka fahafolo. Ny afovoan'ireo anjely telo dia ny hafatra faharoa, izay fitambaran'ny hafatra roa.

Andro faha-5 amin'ny Volana faha-4 & 1844

Ao amin'ny toka voalohan'i Ezeikiela, andininy voalohany sy faharoa, dia eo amin'ny andro fahadimin'ny volana fahefatra Ezeikiela, izay mifanaraka amin'ny afovoan'ny fihetsiketsehan'ny volana fahafito tamin'ny 1844. Ezeikiela dia eo anelanelan'ny 19 Aprily sy ny 22 Oktobra 1844, tahaka an'i Samuel Snow, ilay iraky ny Antso amin'ny Mamatonalina tamin'ny 1844, raha nanolotra ny fomba fijeriny mazava voalohany momba ny hafatra tao Boston izy, 93 andro taorian'ny 19 Aprily ary 93 andro talohan'ny nikatonan'ny varavarana tamin'ny 22 Oktobra 1844. Samuel Snow dia tao Boston tamin'ny 21 Jolay 1844, teo afovoan'ny fihetsiketsehan'ny volana fahafito, tsy nahalala fa teo amin'ny faminaniana dia nijoro niaraka tamin'i Petera teo an-Tendrombohitry ny Fiovan-Tarehy izy, niaraka tamin'i Ezeikiela tamin'ny taona fahatelo-polo

amin'ny tsingerin'ny Jobily fahafito ambin'ny folo, ary tamin'ny fikasihan-tanana fanindroany an'i Daniela nandritra ny fahitana toy ny fitaratra ao amin'ny toko fahafolo.

Tiro

Alohan'ny hiverenantsika amin'ny fanamarihana ny daty momba ireo firesahana enina nataon'i Ezeziela momba an'i Jerosalema, dia tokony ho fantatsika aloha ilay daty iray izay nambara hamelezana an'i Tyro.

Ary tamin'ny taona fahiraika ambin'ny folo, tamin'ny andro voalohan'ny volana, dia tonga tamiko ny tenin'i Jehovah hoe: Ry zanak'olona, satria Tyro efa nanao tamin'i Jerosalema hoe: Endrey! Rava izy, dia ilay vavahadin'ny firenena; nitodika tatỳ amiko izy; ho feno aho, satria efa lao izy; koa izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, Izaho manohitra anao, ry Tyro, ary hampiakatra firenena maro hamely anao Aho, tahaka ny fampisandratty ny ranomasina ny onjany. Ary horavany ny mandan'i Tyro ka haongany ny tilikambony; hofaohako tsy ho eo aminy koa ny vovony, ka hataoko tahaka ny tampon'ny vatolampy izy. Ho fitoerana fanamainana harato eo afovoan'ny ranomasina izy; fa Izaho no nilaza izany, hoy Jehovah Tompo; ary ho babo ho an'ny firenena izy. Ary hovanoina amin'ny sabatra ny zanany-vavy any an-tsaha; dia ho fantany fa Izaho no Jehovah. Fa izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, hoentiko hamely an'i Tyro Nebokadrezara, mpanjakan'i Babylona, mpanjakan'ny mpanjaka, avy any avaratra, mbamin'ny soavaly sy ny kalesy ary ny mpitaingin-tsoavaly sy ny antokon-tafika ary ny vahoaka betsaka.

Hovonoiny amin'ny sabatra any an-tsaha ny zanakao-vavy; ary hanao manda fiarovana hanohitra anao izy, sady hanangona tovon-tany hanohitra anao, ary hampiakatra ny ampinga hiady aminao. Ary hampiorina milina fiadiana hanohitra ny mandanao izy, ary amin'ny famaky no handravany ny tilikambonao. Noho ny hamaroan'ny soavaliny dia hosaronan'ny vovony ianao; hihorohoro ny mandanao noho ny fikitrokotroky ny mpitaingin-tsoavaly sy ny kodia ary ny kalesy, raha miditra amin'ny vavahadin'ny izy, tahaka ny idiran'ny olona ao an-tanàna efa misy banga voarodana. Amin'ny kitron-tsoavaliny no hanitsakitsahany ny lalan'ny rehetra; hovonoiny amin'ny sabatra ny olonao, ary hidina hatramin'ny tany ireo toby fiarovanao mafy. Ary horobainy ny harenanao, ary ho azony ho babo ny varotrao; ary horavany ny mandanao, sady horingany ny tranonao mahafinaritra; ary ny vatona sy ny hazonao ary ny vovokao dia hataony ao afovoan'ny rano. Ary hatsahatro ny fikitrokotroky ny hiran'ny; ary tsy ho re intsony ny feon'ny harfanao. Ary hataoko tahaka ny tampon'ny vatolampy ianao; ho toerana fampielezana harato ianao; tsy haorina intsony ianao; fa Izaho Jehovah no nilaza izany, hoy Jehovah Tompo.

Izao no lazain'ny Tompo Andriamanitra amin'i Tyro: Tsy hangovitra va ny nosy amin'ny feon'ny fahalavoanao, raha mitaraina ny voaratra, raha misy famonoana eo afovoanao? Ary amin'izany dia hidina avy amin'ny seza fiandrianany ny andrianan'ny ranomasina rehetra, ka hanala ny akanjony lava sy hanesorany ny fitafiany voaravaka amboradara; hitafy horohoro izy, hipetraka amin'ny tany, hangovitra mandrakariva, ary ho talanjona noho ny aminao. Ary hanao hira fisaonana ny aminao izy ka hanao aminao hoe: Endrey, rava ianao, ilay nonenan'ny mpandeha an-dranomasina, ilay tanàna malaza, izay nahery teo amin'ny ranomasina, dia izy sy

ny mponiny, izay nampihorohoro izay rehetra monina ao aminy! Ankehitriny dia hangovitra amin'ny andro hahalavoanao ny nosy; eny, ny nosy izay any amin'ny ranomasina dia ho very hevitra noho ny fialanao. Fa izao no lazain'ny Tompo Andriamanitra: Raha hataoko tanàna lao ianao, tahaka ireo tanàna tsy misy mponina; raha hampiakatra ny lalina hanarona anao Aho, ka hosaronan'ny rano be ianao; raha hampidiniko miaraka amin'izay midina any an-davaka ianao, miaraka amin'ny vahoaka fahiny, ka hapetrako any amin'ny faritra ambany amin'ny tany, any amin'ireo tany efa lao hatramin'ny taloha, miaraka amin'izay midina any an-davaka, mba tsy honenana intsony ianao; ary hapetrako eo amin'ny tanin'ny velona ny voninahitra; hataoko zava-mahatahotra ianao, ka tsy ho intsony; na dia hotadiavina aza ianao, dia tsy ho hita mandrakizay intsony, hoy ny Tompo Andriamanitra. Ezekiela 26:1–21.

Ny hafatry Tyro dia nambara tamin'ny taona nandravana an'i Jerosalema, ary maneho ny fianjeran'ny fanjakana fahenina ao amin'ny faminanian'ny Baiboly izany amin'ilay lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela. Amin'ny lalàn'ny Alahady, i Etazonia (Tyro) dia mifaly ara-paminaniana satria efa naharesy an'i Jerosalema izy, izay ambaran'i Rahavavy White fa ny fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito Laodiseana, izay antsoin'i Ezeikiela hoe “vavahadin'ny firenena.” Tyro dia manambara fa i Jerosalema “dia” vavahadin'ny firenena, amin'ny filaza manondro ny lasa. Ny “vavahady” dia fiangonana ara-paminaniana.

Ary raiki-tahotra izy ka nanao hoe: Endrey, mahatahotra ity fitoerana ity! Tsy hafa akory izao fa tranon'Andriamanitra, ary izao no vavahadin'ny lanitra. Dia nifoha maraina koa Jakoba, ka nalainy ilay vato izay nataony ondana, dia naoriny ho tsangam-bato, ary nasiany menaka ny tampony. Ary ny anaran'izany fitoerana izany dia nataony hoe Betela; kanefa Lozy no anaran'izany tanàna izany tany aloha. Genesisy 28:17–19.

Ny teny hoe “Betela” dia midika hoe tranon'Andriamanitra, ary i Tyro dia mifaly fa nahatery ny fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito Laodiseana hanaiky ny fampiharana an-terisetra ny fanompoam-pivavahana amin'ny masoandro. Kanefa, na dia eo aza ny fankalazana diso ataon'ireo mampihatra an-terisetra ny fanompoam-pivavahana amin'ny masoandro, dia ambaran'Andriamanitra amin'ny alalan'i Ezeikiela fa: “Indro, manohitra anao Aho, ry Tyro, ary hampakatra firenena maro hiady aminao, tahaka ny fampiakaran'ny ranomasina ny onjany. Ary horavany ny mandan'i Tyro, ary hongotany ny tilikambony.”

Ny “mandan'i Tyrus” dia maneho ny fiarovana i Tyrus. Ny “manda” dia tandindon'ny Didy Folo.

“Eto dia ilazan'ny mpaminany eto ny vahoaka iray izay, amin'ny andro ahitana fialana amin'ny fahamarinana sy ny hitsiny amin'ny ankapobeny, no mitady hamerina amin'ny laoniny ireo foto-kevitra izay fototry ny fanjakan'Andriamanitra. Izy ireo no mpanamboatra ny banga izay natao tamin'ny lalàn'Andriamanitra—dia ilay manda napetrany manodidina ireo voafidiny ho fiarovana azy, ary ny fankatoavana ny didiny momba ny rariny sy ny fahamarinana ary ny fahadiovana no tokony ho fiarovana maharitra ho azy ireo.” Prophets and Kings, 677.

Ny lalàn'Andriamanitra dia manda fiarovana; fa ny “manda” amin'ny endrika milaza maro kosa dia maneho ireo foto-kevitra roa izay “niaro” sy namokatra ny fanambinana ary ny fahombiazan'i Tyro, tandindon'ny tandroka repoblikanina an'i Etazonia.

“‘Ary nanana tandroka roa tahaka ny zanak’ondry izy.’ Ny tandroka tahaka ny an’ny zanak’ondry dia manambara fahatanorana, tsy fanan-tsiny, ary fahalemam-panahy, ka maneho amin’ny fomba mety tsara ny toetran’i Etazonia, raha naseho tamin’ny mpaminany ho ‘miakatra’ tamin’ny taona 1798. Anisan’ireo mpitsoa-ponenana kristiana izay nandositra voalohany nankany Amerika ka nitady fialofana tamin’ny fampahoriana nataon’ny mpanjaka sy ny tsy fandeferan’ny mpisorona, dia maro no tapa-kevitra hanorina fitondram-panjakana eo ambonin’ny fototra malalaky ny fahafahana ara-panjakana sy ara-pivavahana. Ny heviny dia nahita toerana tao amin’ny Fanambarana ny Fahaleovantena, izay manambara ilay fahamarinana lehibe fa ‘ny olona rehetra dia noforonina mitovy’ ary nomena ny zo tsy azo alaina aminy ho amin’ny ‘fiainana, fahafahana, ary fikatsahana ny fahasambarana.’ Ary ny Lalàm-panorenana dia miantoka ho an’ny vahoaka ny zon’ny fitondran-tena ny tenany, amin’ny fametrahana fa ireo solontena voafidin’ny safidim-bahoaka no hamolavola sy hampihatra ny lalàna. Nomena koa ny fahafahan’ny finoana ara-pivavahana, ka navela ny olona rehetra hivavaka amin’Andriamanitra araka ny baikon’ny fieritreretany. Ny repoblikanisma sy ny protestantisma no tonga foto-kevitra iorenan’ny firenena. Ireo foto-kevitra ireo no tsiambaratelon’ny heriny sy ny fandrosoany. Ireo ampahorina sy voahitsakitsaka manerana ny tany kristiana dia nitodika tamin’ity tany ity tamim-pahalianana sy fanantenana. An-tapitrisany no nitady ny morontsirany, ary Etazonia dia nisandratra ho amin’ny toerana iray eo amin’ireo firenena mahery indrindra ambonin’ny tany. ...

Ny tandroka tahaka ny an’ny zanak’ondry sy ny feon’ny dragona ao amin’ily tandindona dia manondro fifanoherana mahery vaika eo amin’ny fanambarana am-bava sy ny fampiharana ataon’ily firenena aseho amin’izany. Ny “fitenenan” ilay firenena dia ny asan’ny manampahefana mpanao lalàna sy mpitsara ao aminy. Amin’ny alalan’izany asa izany no handavany amin’ny zava-misy ireo foto-kevitra malalaka sy milamina izay nambarany ho fototry ny politikany. Ny faminania milaza fa hiteny “tahaka ny dragona” izy ary hampihatra “ny fahefana rehetra an’ily bibidia voalohany” dia manambara mazava mialoha ny fivoaran’ny toe-panahin’ny tsy fandeferana sy ny fanenjehana izay nasehon’ireo firenena asehon’ny dragona sy ilay bibidia tahaka ny leoparda. Ary ny fanambarana fa ilay bibidia manana tandroka roa dia “mahatonga ny tany sy izay monina eo aminy hiankohoka amin’ny bibidia voalohany” dia maneho fa ny fahefan’ity firenena ity dia hampiharina amin’ny fanerena fitandremana sasantsasany izay ho asa fanomezam-boninahitra ny fahefana papaly.

“Ang ganoong pagkilos ay tuwirang salungat sa mga simulain ng pamahalaang ito, sa diwa ng malalayang institusyon nito, sa tuwiran at taimtim na pagpapahayag ng Declaration of Independence, at sa Konstitusyon. May karunungan hinangad ng mga nagtatag ng bansa na maglagay ng pananggalang laban sa paggamit ng sekular na kapangyarihan ng iglesia, kalakip ang di-maiwasang bunga nito—ang di-pagpaparaya at pag-uusig. Itinatadhana ng Konstitusyon na ‘ang Kongreso ay hindi gagawa ng anumang batas hinggil sa pagtatatag ng relihiyon, o nagbabawal sa malayang pagsasagawa nito,’ at na ‘walang pagsusulit na panrelihiyon kailanman ang hihingin bilang kuwalipikasyon sa anumang katungkulan o pampublikong pagtitiwala sa ilalim ng Estados Unidos.’ Sa hayagang paglabag lamang sa mga pananggalang na ito sa kalayaan ng bansa maaaring ipatupad ng kapangyarihang sibil ang anumang pangangilin na panrelihiyon. Ngunit ang di-pagkakatugma ng gayong pagkilos ay hindi hihigit kaysa sa inilalarawan sa simbolo. Ito ang halimaw na may mga sungay na gaya ng

sa kordero—sa pagpapanggap ay dalisay, maamo, at hindi nakapipinsala—ngunit nagsasalita na gaya ng dragon.” *The Great Controversy*, 441, 442.

Ang pundasyon ng Estados Unidos ay kinakatawan ng Deklarasyon ng Kalayaan at ng Saligang-Batas, na kumakatawan ayon sa pagkakasunod sa Protestantismo at Republikanismo. Ang “mga pader” ng pagtatanggol at kasaganaan ay ang Republikanismo at Protestantismo, at sa batas ng Linggo ay ibinabagsak ang mga simulain ng kapuwa ng Deklarasyon ng Kalayaan at ng Saligang-Batas, sapagkat si Nabucodonosor ay “magtatayo ng mga makinang pandigma laban sa iyong mga pader, at sa pamamagitan ng kaniyang mga palakol ay ibabagsak niya ang iyong mga tore.”

Amin’ny lalàn’ny Alahady dia rava avokoa ny “tilikambo” rehetra, ary ny tilikambo dia tandindon’ny fiangonana iray izay ny filozofia fototra iorenany dia asehon’ny ezaky ny olombelona hamonjy ny tenany. Raha miresaka an’i Nimroda, ilay mpikomy lehibe, sy ny tilikambony, dia ampahafantarina antsika ao amin’ny Prophets and Kings hoe: “Rehefa vita ampahany ny tilikambo, dia nisy ampahany tamin’izany nampiasaina ho fonenan’ireo mpanao azy; ary efitra hafa, izay voaravaka sy voalamina tamin’ny hakanto lehibe, no natokana ho an’ny sampiny. Nifaly ny olona noho ny fahombiazan’izy ireo, ka nidera ireo andriamanitry ny volafotsy sy ny volamena, ary nijoro nanohitra ny Mpanjakan’ny lanitra sy ny tany izy.” Amin’ny lalàn’ny Alahady dia mifaly i Tyro satria rava i Jerosalema, kanefa ny fivadiham-pirenena amin’Andriamanitra dia arahin’ny fandranganana ny firenena, ary amin’izany ny mpanjakan’ny avaratra dia handrava ny manda sy ny tilikambon’i Etazonia.

Ao amin’ny lahatsoratra manaraka no hanombohantsika handinika ireo daty enina momba an’i Jerosalema ao amin’i Ezekiela.